

Algemene beschouwingen Begroting gemeente Bedum 2015 (Eerste Termijn)

Geachte voorzitter, collega's en alle belangstellenden,

Bij aanvang van onze beschouwingen op de begroting van 2015 spreken wij graag onze waardering uit in de richting van uw College en aan de ambtelijke organisatie voor de aan ons gepresenteerde stukken.

De algemene beschouwing van dit jaar is een bijzondere. Het is namelijk de eerste beschouwing van de bestuursperiode 2014 – 2018 en tegelijkertijd de eerste in de geschiedenis van de Bedumer politiek welke zonder oppositie gevoerd zal worden. Over de lege stoelen hier aan tafel is de afgelopen maanden voldoende gesproken met in de laatste raadsvergadering een gezamenlijke verklaring. Het is nu zaak ons deze bestuursperiode vooral op de inhoud te richten in de lijn van het bestuursakkoord. Naast dit akkoord zijn omvangrijke dossiers aan de orde zoals herindeling, aardbevingsproblematiek en verdere uitwerking van de drie decentralisaties. Vanuit bestuurlijk oogpunt is de komende periode bijzonder interessant en 'alle hens aan dek', hierbij dient echter niet uit het oog te worden verloren dat hierbij vooral het belang van de inwoners van onze gemeente voorop dient te staan.

Wat de drie decentralisaties betreft vragen deze vanaf 1 januari 2015 niet alleen om een goede uitvoering in de richting van de burger. Het vraagt van de raad, als verantwoordelijk bestuur, ook vooral kaderstellende standpunten over wat we wel en niet in stand kunnen houden. Tot dergelijke afwegingen wordt de raad min of meer gedwongen omdat aan elke overheveling van taken richting de gemeente een flinke bezuiniging door het rijk is gekoppeld.

Door de decentralisaties worden gemeenten ervoor verantwoordelijk te werken met 1 gezin, 1 plan en 1 persoon die de ondersteuning die nodig is regelt. Deze persoon doet dat op basis van 1 plan voor het gezin en zorgt ervoor dat de hulpverlening die erbij gehaald moet worden met elkaar wordt verbonden. De verwachting van het rijk is dat gemeenten dicht bij de inwoners staan en zo de zorg effectiever, met minder bureaucratie en goedkoper kunnen leveren. De nieuwe taken voor gemeenten zijn, zorg bieden aan langdurig zieken of ouderen, hulp bij het vinden van werk, en de jeugdzorg. Of de gemeenten de nieuwe taken goed aan kunnen zal moeten blijken. Tevens zal moeten blijken of het sociale domein al voldoende is ingericht om de nieuwe taken goed op te kunnen pakken. En als laatste is het de vraag: heeft onze maatschappij met de beoogde bijdrage volgens het burgerparticipatiemodel daarbij een voldoende solide basis? Of is die door meer individualisme, de vergrijzing en omdat we allemaal langer moeten blijven werken gebaseerd op drijfzand? Het zijn de vrijwilligers die op vele fronten de boel draaiende houden in onze gemeente, hiervoor wil mijn fractie haar bijzonder grote waardering uitspreken. Tegelijkertijd vragen wij ons wel af hoeveel meer rek er nog in zit bij deze grote groep vrijwilligers.

Het BMW-samenwerkingsverband poogt de nieuwe taken goed vorm te geven. Ook zijn er afspraken gemaakt met alle gemeenten in de provincie om boven lokale taken in de uitvoering goed vorm te kunnen geven.

Als gemeenteraad worden wij daarover veelvuldig geïnformeerd. Echter een aantal zaken blijven onbeantwoord en daar heeft ook de raad geen invloed op omdat dit boven lokale afspraken zijn. Ten

eerste kan nog niets gezegd worden over het te verwachten effect van de zojuist benoemde burgerparticipatie. Ten tweede is het de vraag of dit een besparing op zal leveren en wat de omvang daarvan zal zijn. En ten derde stemt de recente financieel negatieve bijstelling vanuit de meicirculaire en het effect dat het heeft op de hier voorliggende begroting ons niet gerust. Om de meerjarenbegroting toch sluitend te houden zijn bezuinigingen noodzakelijk en lijkt verhoging van de OZB onontkoombaar. De lijst met bezuinigingsvoorstellen wordt de komende periode verder uitgewerkt waarbij het er serieus op lijkt dat de broekriem van bijvoorbeeld de Stichting Welzijn Bedum en de muziekschool flink zal moeten worden aangehaald. Bij de behandeling van de voorjaarsnota zal daar verder over worden gediscussieerd en definitief besloten.

Voorzitter, het mag duidelijk zijn dat mijn fractie zich zorgen maakt over de uiteindelijke financiële consequenties van de nieuwe gemeentelijke taken waarbij het doel is dat de decentralisaties budgetneutraal zullen worden ingevoerd, maar niets is hierin zeker en het gevaar van een eventueel nieuw tekort dreigt, die vervolgens vanuit de gemeentekas zal moeten worden aangevuld. Een nieuwe bezuinigingsopgave, al dan niet in combinatie met verhoging van lokale lasten, in 2016 en de jaren daarna hangt daar direct mee samen. Daarom hebben wij als PvdA Bedum de volgende voor ons belangrijke vragen: op welke wijze gaan de uitgaven van de drie decentralisaties gemonitord worden; zijn er mogelijkheden om bij te sturen als blijkt dat budgetten overschreden gaan worden en zijn daarover afspraken gemaakt in de contracten met bijvoorbeeld de zorgaanbieders en andere overeenkomsten?

In het verlengde van deze vragen wil mijn fractie het volgende niet buiten beschouwing laten. In de begroting staat namelijk geschreven dat er verschillende dossiers zijn die meer inzet gaan vragen van het gemeentelijk apparaat vanwege de drie decentralisaties, de gaswinningproblematiek en mogelijk ook de gemeentelijke herindeling. Er zijn geen extra middelen opgenomen ter versterking van het gemeentelijke apparaat in verband met deze extra taken. In hoeverre is dat reëel?

In de discussie over de drie aanstaande decentralisaties en de invoering hiervan, zal de Partij van de Arbeid zich blijven inzetten voor een *'leefbare en sociale gemeente Bedum'*. Een gemeente Bedum die inwoners die zich niet, of niet volledig op eigen kracht, staande kunnen houden op maat worden ondersteund en de weg wijst. En ervoor zorgt dat iedereen mee kan blijven doen, waar nodig met hulp van een ruimhartige minimabeleid. Het mag duidelijk zijn dat dit belangrijke items zijn voor mijn partij, maar er is meer.

Waar het op steen en hout aan komt is ten aanzien van het centrumplan voor Bedum inmiddels duidelijk zichtbaar dat er een start gemaakt is met de eerste fase waarbij de nieuwe Bederawalda tevens voor de noodzakelijke modernisering in de ouderenhuisvesting zal gaan zorgen.

De ontsluiting van het dorp Bedum komt medio november begin december in een besluitvormende fase. We willen op deze discussie niet vooruit lopen. Wel zijn wij benieuwd naar de monitoring naar de verkeerssituatie in Onderdendam en of de uitkomst tijdig beschikbaar komt om eventueel betrokken te worden bij de discussie over de ontsluiting van het dorp Bedum.

Het aardbevingsdossier is na de laatste aardbeving met een kracht van 2.8 op de schaal van Richter zeer actueel en werd nu ook in Stad gevoeld. Onze fractie heeft voor dit dossier in de raadsvergadering van 23 oktober j.l. nog nadrukkelijk aandacht gevraagd door te verzoeken de werkzaamheden van de onafhankelijke raadsman beter voor het voetlicht te krijgen. Ook is een plan van aanpak gemaakt om maatschappelijke onrust bij en door aardbevingen tegen te gaan. Kunt u ons daar nader over informeren?

Binnen de gemeente Bedum zijn een aantal huizen, boerderijen e.d. ernstig beschadigd en dat heeft ook de aandacht van de landelijke media getrokken. Met name de problematiek rond het perceel Ter Laan 31 heeft belangstelling getrokken. In een eerder stadium hebben wij uw optreden in deze zaak ondersteund. Voor wat betreft de kosten van de twee onderzoeken die zijn uitgevoerd, maar

ook de uren die door ambtenaren van de gemeente Bedum aan dit dossier worden besteed. Worden deze kosten in rekening gebracht bij de NAM?

In de Almastraat wordt op dit moment gewerkt aan de realisatie van 35 nieuwe huurwoningen en ook op andere plaatsen in de gemeente Bedum worden binnenkort nieuwe woonprojecten gestart. Uiteraard is onze fractie blij met deze nieuwe ontwikkelingen maar wij vragen ons af of deze woningen ook aardbevingsbestendig worden gebouwd. Voor wat betreft de Jarinowoningen in Plan Oost heeft mijn fractie vernomen dat afgelopen maandagavond een bijeenkomst met de bewoners heeft plaats gevonden. Wat is de laatste stand van zaken?

Het zal u duidelijk zijn dat in het kader van de herindelingsdiscussie onze voorkeur voor een zelfstandig Bedum op dit moment ongewijzigd is. Uiteraard is mijn fractie benieuwd naar de uitkomsten van de verdiepende analyses die op dit moment gemaakt wordt. Echter voor een herindeling waarvan we van tevoren weten dat het alleen kan leiden tot bezuinigingen op de huidige voorzieningen en dienstverlening en/of hogere lokale lasten voor de inwoners lopen wij niet echt warm. Zeker niet als we het overzicht van alle Groninger gemeenten met betrekking tot de lokale lastendruk in de begroting erop na slaan en die van Bedum vergelijken met de potentiële fusiegemeenten.

Voorzitter, ik kom bij de begroting.

De uitwerking van het coalitieprogramma en de voorgestelde maatregelen in verband met de noodzakelijke bezuinigingen zijn in deze begroting verwerkt en zijn goed navolgbaar. De gemeente Bedum heeft heden nog een goede financiële basis. Maar om als gemeente deze gezonde basis te behouden is het noodzakelijk de nodige maatregelen te treffen en zo ook te anticiperen op de eerder geschetste risico's. Het kan dan ook niet anders dan dat er bezuinigd moet worden en er derhalve maatregelen genomen moeten worden die de burgers van Bedum zullen raken.

Ik zal mijn betoog vervolgen door kort in te gaan op de door u gehanteerde onderdelen in de programmabegroting 2015.

Algemeen bestuur

Het College schrijft, dat in 2014 de wijkaanpak zal worden uitgebreid naar andere wijken, dorpen en buurten. Heeft het onderzoek naar de behoefte in deze al resultaat gehad en kunt u ons melden welke wijk, dorp of buurt volgt? Wanneer kunnen wij een rapportage verwachten van de stand van zaken van de wijkaanpak in Plan Oost?

Openbare orde en veiligheid

Bedum is een veilige gemeente. Die veiligheid wordt niet door iedereen ervaren. Inwoners dienen zich veilig te voelen in hun directe woon- en leefomgeving. Dit komt een prettig woon- en leefklimaat zeer ten goede. De lokale overheid moet zich hier voor inspannen, maar kan niet altijd alle gevoelens van onveiligheid bij haar inwoners wegnemen. Daarvoor kent de maatschappij nu eenmaal te veel risico's, die niet allemaal door de overheid zijn te beïnvloeden. Door te blijven deelnemen aan bijvoorbeeld de veiligheidsmonitor blijft er goed zicht op wat er in de buurt gebeurt, hoe inwoners dat ervaren en kan richting gegeven worden aan het type maatregelen die nodig zijn. Onder het kopje huiselijk geweld in de begroting staat dat het maatschappelijk werk in 2015 het groepswerk voor de kindhulpverlening gaat uitvoeren. Is dit in de lijn met en ingegeven door de decentralisatie van de jeugdzorg?

Het beleidsplan Openbare Verlichting 2013 – 2018 is vastgesteld in de raadsvergadering van oktober 2013. De toenmalige wethouder verklaarde destijds in 2014 een inhaalslag te willen maken. We moeten echter vaststellen dat de grootschalige vervangingen in met name Bedum-west en het buitengebied in 2015 zullen worden gerealiseerd. Kunt u aangeven waarom de uitvoering van dit plan zoveel tijd heeft gekost?

Verkeer, vervoer en waterstaat

Het project verbetering agrarische structuur buitenwegen heeft de toestand van de infrastructuur van het buitengebied van de gemeente Bedum enorm verbeterd. De eerste ervaringen zijn positief en u wil

onderzoeken of er nog meer buitenwegen zijn die ook op een dergelijke wijze verbeterd kunnen worden. Aan welke wegen denkt u dan als College?

Wij vragen ons af of het voornemen van het College om buslijn 161 weer in ere te laten herstellen en deze lijn o.a. via de Vlijt te laten lopen niet in schril contrast staat ten opzichte van de veiligheid rondom de aan deze straat gelegen scholen.

Economische zaken; Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Het College wil de hele strook langs het Boterdiep Oz t/m de woonschepen herontwikkelen. Wordt hier niet de Herestreek bedoeld? Als dit laatste het geval is dan zien wij geen relatie met de toekomstige reconstructie van Boterdiep Oz.

Voorts willen wij graag weten of het College al een periode kan noemen, waarin deze herontwikkeling plaats moet gaan vinden. Er staat te lezen dat de gemeente met betrekking tot de koopzondagen het huidige beleid gaat continueren. Dat zijn ook de afspraken, echter de PvdA heeft aangegeven het belangrijk te vinden dat de gemeente het gesprek hierover zou moeten blijven voeren met de BvgB. Heeft u in uw overleg met de bedrijvenvereniging signalen bereikt dat er behoefte is aan een openstelling op de zondag?

U krijgt een nieuwe taak in de beoordeling van mogelijke groei van de agrarische sector. Op dit moment zijn enkele partijen bezig het 'Groninger Verdienmodel' te ontwikkelen. Aan het huidige model heeft u niet uw instemming gegeven omdat er nog veel opmerkingen en vragen zijn van uw kant. Kunt u dit toelichten?

Het huidige Provinciaal OntwikkelingsPlan loopt tot 2014 en zal moeten worden herzien. Wij lezen hierover niets in uw begroting. Kunt u ons hierover informeren?

Onze fractie vindt de initiatieven die in het kader van het glasvezelnetwerk worden genomen bijzonder positief. Kan het College al een tipje van de sluier oplichten en ons deelgenoot maken van de plannen die worden ontwikkeld, zowel door het samenwerkingsverband als door de Bedumer ondernemers?

Met de laatste ontwikkelingen met betrekking tot woningbouw op de locaties Vogelzang, Almastraat en 'De Plank' kunnen mooie nieuwe stukjes aan oud Bedum worden toegevoegd en worden gaten weer gevuld. Door combinatie van huur en koop en variatie in het aanbod kan goed worden ingespeeld op nieuwe woonwensen, mede onder invloed van de vergrijzing. Wel hebben wij zorgen, het zal u niet verbazen, over de Gasfabriek-locatie. Kunt u aangeven wat de stand van zaken is met betrekking tot deze locatie?

Onderwijs

In augustus dit jaar zijn in het kader van de Wet Passend Onderwijs geldstromen verlegd naar de samenwerkingsverbanden. Dit heeft de nodige personele gevolgen gehad, vooral waar het gaat om de ambulante begeleiding. Is tijdens uw overleg met de schoolbesturen die Bedum bedienen daar aandacht voor geweest en bestaan er knelpunten als gevolg van deze recente verandering? In het programma onderwijs staat dat door de ontwikkelingen in het onderwijs en de verdere afname van het aantal leerlingen er ook anders met de schoolgebouwen zal moeten worden omgegaan en deze een meer multifunctioneel karakter moeten krijgen. Dat betekent ook dat er in de gebouwen geïnvesteerd moet worden. De vraag is of er de komende jaren beleid gemaakt wordt om deze ontwikkeling meer te concretiseren?

Een punt dat ook met onderwijs samenhangt is de verkeersveiligheid in de schoolomgeving. Daarvoor wordt momenteel een onderzoek uitgevoerd wat gaat leiden tot een plan van aanpak. Kunt u aangeven waar in de begroting rekening is gehouden met mogelijk noodzakelijke aanpassingen om de verkeerssituatie in de schoolomgeving te verbeteren?

Het verbaast onze fractie dat het College niets heeft te melden over het voornemen om

in Zuidwolde een samenwerkingsschool tot stand te brengen. Ook de voorgenomen verregaande samenwerking tussen VCOP en Lauwers & Eems, alsmede de voorlopig afgeblazen fusie tussen Marenland en Noordkwartier hebben het College niet geïnspireerd hier iets over te melden. Of is dit reeds een gelopen koers?

Cultuur en recreatie

Het is bijzonder teleurstellend, dat bij dit onderwerp de wijziging van de tariefstructuur de hoofd moot vormt. Wanneer kunnen wij overigens voorstellen daartoe verwachten?

Wij hadden in dit kader verwacht, dat het College ons voorstel om te komen tot een verkennend onderzoek naar de mogelijkheden van een te realiseren "Sportcentrum Bedum", zou aankondigen.

In juli 2014 hebben wij u nogmaals ons voorstel doen toekomen en deze behelst: uitvoeren van een verkennend onderzoek naar de mogelijkheden om te komen tot een zgn Sportcentrum Bedum; een overkoepelend orgaan c.q. organisatie, die het beheer van alle sportaccommodaties op het sportcomplex De Beemden onder z'n hoede neemt. Daarbij zou gekeken kunnen worden of er besparingen mogelijk zijn op het onderhoud, een efficiëntere inzet van het personeel en nagaan of het mogelijk is aantrekkelijke sportarrangementen aan te bieden. Actievere inzet v.w.b. de verhuur van de accommodaties door deze verantwoordelijkheid direct aan de basis neer te leggen. Hierdoor zouden de bezettingsgraden van in ieder geval de sporthal, de tennisbanen en een nog optimalere gebruik van het zwembad mogelijk kunnen zijn.

Daarnaast stelden wij u nog voor te overwegen om op sportgebied een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid om onderhoudswerkzaamheden aan de sportaccommodaties van de BMW-gemeenten te clusteren. Bovendien loopt er nog een onderzoek met betrekking tot de samenwerking tussen de zwembaden van de BMW-gemeenten. Kunt u ons resultaten van dat onderzoek melden?

Het is opvallend, dat het College geen aandacht besteed aan de doorstart van de VVV Bedum, de poort naar Noord-Nederland. Bij de behandeling van de Rekenkamerrapporten over dit onderwerp is destijds aangedrongen op het aanstellen van een coördinator.

In oktober 2013 werd het Groenbeheerplan vastgesteld. We mogen aannemen, dat de opstelling van deelplannen inmiddels achter de rug is. Vraag is wanneer genoemde deelplannen tot uitvoering komen en wanneer worden deze aan de raad aangeboden?

Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

In de raadsvergadering van februari 2014 werd het beleidskader BMW-gemeenten Minimabeleid 't Hoogeland vastgesteld. Bij de behandeling van dit stuk heeft onze fractie er op aangedrongen te komen tot een snelle implementatie van het minimabeleid en vaststelling van de beleidsregels. Tot op heden hebben wij de beleidsregels nog niet onder ogen gehad. Wanneer kunnen wij deze verwachten en hoe worden de in het beleidskader genoemde maatschappelijke organisaties op dit moment bij de uitvoering van het minimabeleid betrokken? Uit informatie van een aantal van deze maatschappelijke organisaties is ons gebleken, dat het aantal hulpvragen enorm is toegenomen. Genoemde organisaties zijn belangrijk in het bestrijden van de armoede, omdat zij dicht bij de doelgroep staan. Onze fractie vindt een goede samenwerking van de gemeente met deze organisaties in deze tijd van wezenlijk belang.

Verder zien wij samen met genoemde organisaties, dat eisen van o.a. scholen niet zijn of worden aangepast aan de financieel-economische toestand waarin wij ons thans in dit land bevinden. Kennelijk zijn deze instituties zich daarvan nog niet bewust en blijven dure buitenlandse reises organiseren, uniforme school- of sportkleding, laptops e.d. eisen van alle leerlingen. Hierdoor komen vaak grote groepen kinderen aan de zijlijn te staan en kunnen zich niet meten met hun klasgenoten. Wij willen het College oproepen, om in BMW-verband, dit probleem bij de onderwijsinstellingen in onze regio onder de aandacht te brengen.

Bij de behandeling van het minimabeleid is door de wethouder gezegd, dat de maatschappelijke organisaties structurele ondersteuning geboden kan worden, daarbij werd bedoeld op o.a. Stichting Leergeld, Humanitas, Stichting Urgente Noden, maar ook de voedselbank Het Hogeland in Baflo werd genoemd. Dat roept bij ons een aantal vragen op:

1. Welke structurele ondersteuning is de genoemde organisaties geboden?
2. Zijn genoemde organisaties in het afgelopen jaar financieel ondersteund?
3. Heeft de voedselbank Het Hogeland een subsidieverzoek ingediend bij de gemeente Bedum?
4. Hoeveel inwoners van de gemeente Bedum hebben in 2014 gebruik gemaakt van genoemde voedselbank of van de voedselbank in Groningen?
5. Eind 2013 is aan kinderen van ouders met een inkomen rond de bijstandsnorm een kledingpas ter waarde van €. 100,-- ter beschikking gesteld (Klijnsma-gelden). Hoeveel kinderen in de gemeente Bedum hebben deze kledingpas ontvangen en hoeveel zijn er tot nu verzilverd? (*pas is gehele jaar 2014 geldig*)

Waar het gaat om jeugdwerkloosheid binnen de gemeentegrens is mijn fractie benieuwd naar de laatste gegevens hieromtrent. Welk beleid heeft u hiervoor opgesteld? Heeft u, of de centrumgemeente van de arbeidsregio, overigens een subsidieverzoek ingediend op de beschikbaar gekomen ESF-subsidie van 114 miljoen euro die erop gericht is om jeugdwerkloosheid te voorkomen en te bestrijden?

Volksgezondheid en milieu

Onder het kopje duurzaamheid schrijft het College, dat in 2013 en 2014 op een tweetal gemeentelijke gebouwen PV-cellen zijn aangelegd of geplaatst. Een goede zaak wat ons betreft. Kunt u ons op de hoogte brengen wat de ervaringen en resultaten zijn met deze PV-cellen?

U wilt voorts onderzoeken of dit programma kan worden uitgebreid naar andere gebouwen. Mogen wij weten welke gebouwen het College op het oog heeft?

Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Bij de behandeling van de Kadernotitie 2014 hebt u de fracties gevraagd een volgorde aan te brengen in de te nemen bezuinigingsmaatregelen. Daarnaast vroeg het College de fracties te komen met mogelijk nieuwe voorstellen. Onze fractie is aan uw wenst tegemoet gekomen en heeft u een aantal nieuwe suggesties aan de hand gedaan.

Ons voorstel m.b.t. de sportaccommodaties hebben wij eerder al aan de orde gesteld.

Wij noemden ook nog als extra maatregelen / inkomsten:

- ❖ resultaten van het project "zaakgericht en digitaal werken gemeenten Bedum, De Marne en Winsum", die uw College bij brief d.d. 4 juni 2014 onder de aandacht bracht;
- ❖ invoering eigen bijdragen voor aanschaf van hulpmiddelen, zoals scootmobiels, rollators e.d.

Helaas hebben wij deze voorstellen niet in de begroting 2015 mogen aantreffen.

Aan het eind van deze beschouwing dankt onze fractie het College en de fracties hartelijk voor de constructieve samenwerking hier aan tafel en de ambtelijke organisatie voor de ondersteuning.